Talousvesikaivon ja naapurin peltotöiden/ lannan levityksen välinen suojavyöhyke

KOHDE KIINTEISTÖT

Talousvettä käyttävä kiinteistö (204-411-17-94, Oikurila), Oukurilantie 35 73600 Kaavi. Omistaja Kekäläinen Tarmo ja Satu (myöh. Kekäläinen)

Naapurin peltoalueen omistaja/ käyttäjä (204-411-19-95, Jussinmäki). Omistajat Rissanen Juha ja Paula (myöh. Rissanen).

TAUSTAA

Kekäläinen on tuonut talousvesikaivonsa laatuongelman esille ensimmäisen kerran puhelinkeskustelussa syksyllä 2023. Talousvesikavosta 5.10.2023 otettu näyte on tuolloin osoittanut ettei kaivovesi täytä talousvedelle asetettuja vaatimuksia (liite 2).

Kohteeseen järjestettiin yhteistarkastus 1.11.2023, johon kutsuttiin Kaavin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, terveydensuojeluviranomainen sekä Oikurila (Kekäläinen) ja Jussinmäki (Rissanen) kiinteistöjen omistajat. Kaavin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ei päässyt osallistumaan tarkastukselle. Tarkastuksella tehdyt havainnot kaivon sijainnista sekä kaivon kunnosta on esitetty terveydensuojeluviranomaisen laatimassa tarkastuskertomuksessa 17.11.2023 (liite 4).

Kaavin ympäristönsojelusihteerin 15.12.2023 antama lausunto liitteenä (liite 5).

Kekäläinen on 15.7.2026 ottanut yhteyttä talousvesikaivon veden pilaatumiseen/ naapurin peltotöihin liittyen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV) (liite 1) ja Itä-Suomen elinvoimakeskukseen (EVK) (liite 3). Kekäläinen on ilmaissut epäilyn/ huolensa, että naapurin peltotyöt pilaavat hänen talousvesikaivon veden.

LVV on 6.8.2026 lähettämässään sähköspostissa ilmoittanut, että Lupa- ja valvontavirasto siirtää asian hallintolain (434/2003) 21 §:n nojalla asiassa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle Kaavin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle selvitettäväksi ja vastattavaksi (liite 11).

Kaavin ympäristönsojelusihteerin 31.8.2026 antama lausunto liitteenä (liite 12).

Kohteessa järjestettiin katselmus 29.9.2026 kaivon sijainin ja sitä ympäröivien maastonmuotojen arvioimiseksi. Katselmuksesta laadittiin muistio (liite 13).

Kekäläisen viimeisimmän yhteydenoton 2.10.2026 jälkeen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV), ilmoitti LVV siirtävänsä asian hallintolain (434/2003) 21 §:n nojalla arvioitavaksi ja ratkaistavaksi asiassa toimivaltaiselle viranomaiselle Kaavin ympäristönsuojeluviranomaiselle LVV-U/112392/2026, 16.10.2026 (liite 15).

Rakennustarkastaja-ympäristösihteeri 13.11.2026 § 2/2026

PÄÄTÖS

Olen tehnyt Kekäläisen talousvesikaivon vedenlaatuun/ Rissasen viereiseen peltoon ja siinä harjoitettavaan viljelyyn liittyen seuraavan päätöksen, perustuen saatuihin ja laadittuihin lausuntoihin, saatuihin tutkimustuloksiin, käytyihin keskusteluihin asianosaisten ja viranomaisten kanssa sekä lakeihin ja asetuksiin. Kekäläisen talousvesikaivon ympärille/ ylärinteen puolelle maastomuodot huomioon ottaen määrätään 50 metrin suoja-alue, jossa lannan ja orgaanisten lannoitetuotteiden käsittely tai sijoittaminen peltoon on kielletty. Samoin määrätään , että kaikki koneellinen työ on kielletty kymmenen (10) metrin säteellä kaivon ympärillä (liite 16). Tässä otettu huomioon myös Lupa- ja valvontaviraston (LVV) kannantto LVV-U/112392/2026, 8.9.2026 (liite 14). Rissanen toiminnan harjoittana huolehtii suoja-alueen noudattamisesta ja tarvittaessa merkitsee alueen rajan merkkikepein peltoon. Suositellaan ojan kaivua pintavaluntojen ehkäisemiseksi/ ohjaamiseksi pois kaivosta kaivon pohjois-/ koillispuolelle kiinteistöjen Oikurila 17:35 ja Jussinmäki 17:95 rajalle. Mikäli ojan kaivuun päädytään, on se tehtävä ennen pellon muokkausta 1.5.2027 mennessä. Muutoin totean, että Kekäläinen vastaa itse kiinteistön omistajana kaivon rakenteista, tiiveydestä, kunnossapidosta ja tarvittavista saneeraustoimista. Kaivon vesinäyte on täyttänyt talousvedelle asetetut vaatimukset Savo-Karjalan ympäristötutkimuksen testausselosteen 18.8.2026 mukaan (liite 11). Mikäli jatkossa kaivovedessä havaitaan maku- tai hajuhaittaa, kehotan kiinteistön omistajaa kunnostamaan, puhdistamaan ja desinfioimaan kaivon sekä tutkituttamaan vedenlaadun laboratoriokokein. Kaivoveden laadun testaus/ näytteenotto suositellaan otettavaksi kolmen vuoden välein tai tarvittaessa useammin.

Perustelut

Kaivon suojavyöhyke:
Valtioneuvoston asetuksen 1250/2014 § 10 mukaan *talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30-100 metrin levyinen vyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla ja orgaanisilla lannoitevalmisteilla.*

Toiminnan harjoittajan selvilläolovelvollisuus ja vastuu suoritettavista toimista pellolla:
Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527
§ 6 Selvilläolovelvollisuus. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristö-vaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentä-mismahdollisuuksista.

§ 11 Sijoituspaikan valinta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

§ 17 Pohjaveden pilaamiskielto. Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:
1)tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
2)toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista aineista, jotka ovat ympäristölle ja terveydelle vaarallisia ja joiden päästäminen suoraan tai epäsuorasti pohjaveteen on kielletty.

Kiinteistön omistajan vastuu kaivon kunnosta ja veden laadusta:
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001.
§ 4, kohta 2 mukaisesti yksittäiset kotitaloudet ja elintarvikealan yritykset vastaavat itse hankkimansa talousveden laadusta ja veden hankintaan käytettävästä järjestelmästä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET
Terveydensuojelulaki 763/1994
Terveydensuojeluasetus 1280/1994
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001)
Valtioneuvoston asetuksen 1250/2014
Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527
Kaavin kunnan ympäristönsuojelumääräykset
Hallintolaki (434/2003)

Rakennustarkastaja-ympäristösihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Liitteet Vaasan HAo Hallintovalitus

Jakelu

Päätös
Tarmo ja Satu
Kekäläinen
Juha ja Paula Rissanen
Siilinjärven
ympäristöterveyspalvelut
Lupa- ja valvontavirasto

Tiedoksi
Kaavin kunta
Kaavin tekninen- ja
ympäristölautakunta